

Dosarul nr. 3r-271/23
2-21184362-01-3r-16102023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Gh. Mîra, Gr. Dașchevici, I. Dutca)

DECIZIE

07 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Oxana Parfeni
Aliona Donos
Mariana Ursachi

examinând recursul depus de administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Suvorov-Vin”, Neruh Serghei,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Suvorov-Vin” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Agentul Guvernamental privind anularea refuzului, obligarea să furnizeze informația solicitată, anularea răspunsului,

împotriva încheierii din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Suvorov-Vin”, împotriva hotărârii din 18 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 15 decembrie 2021, SRL „Suvorov-Vin” a depus cerere de chemare în judecată, ulterior concretizând pretențiile din acțiune, împotriva Ministerului Justiției, Agentul Guvernamental, iar în final a solicitat: anularea refuzului Agentului Guvernamental nr. 06/7463 din 01 octombrie 2021 de furnizare a informației, anularea răspunsului Ministerului Justiției nr. 06/8875 din 09 noiembrie 2021 emis la soluționarea cererii prelabile; obligarea Agentului Guvernamental să furnizeze informația solicitată; anularea răspunsului Agentului Guvernamental nr. 06/10129 din 15 decembrie 2021 privind refuzul desecretizării informației și anularea răspunsului Ministerului Justiției nr. 06/3028 din 25 ianuarie 2022 emis la soluționarea cererii prelabile, obligarea de desecretizare a informației solicitate.

Prin hotărârea din 18 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, acțiunea înaintată de SRL „Suvorov-Vin”, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 15 decembrie 2022, SRL „Suvorov-Vin” a contestat cu apel hotărârea din 18 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă (f.d. 224-226, vol. I)

Prin încheierea din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de către SRL „Suvorov-Vin”, pe motiv că motivarea apelului nu a fost depusă în termenul prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

La 20 septembrie 2023, administratorul SRL „Suvorov-Vin”, Neruh Serghei, a declarat cerere de recurs împotriva încheierii din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii contestate și emiterea unei noi încheieri cu restituirea spre examinare a cererii de apel menționate.

În susținerea recursului, recurentul a menționat că, încheierea contestată este neîntemeiată și urmează a fi casată cu restituirea cauzei spre rejudecare.

A susținut că, SRL „Suvorov-Vin”, a depus cererea de apel motivată în interiorul termenului stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

A declarat că hotărârea motivată a fost comunicată reclamantului/recurentului la data de 20 martie 2023, prin intermediul poștei electronice, respectiv, termenul de depunere a cererii de apel motivat a expirat la 19 aprilie 2023 .

Consideră că cererea de apel motivat depusă la 14 aprilie 2023 a fost depusă în termen legal.

La 05 decembrie 2023, SRL „Suvorov-Vin” a depus cerere de recurs suplimentară în care a menționat că la adresa electronică a grefierii Judecătoriei Chișinău de pe care a fost expediată hotărârea motivată din 18 noiembrie 2022, a recepționat un mesaj automat de eroare la trimiterea mesajului către adresa electronică suvorovjur@gmail.com, deoarece în perioada respectivă adresa electronică nu funcționa, având memoria încărcată 100 %. Respectiv, toți expeditorii de mesaje primeau automat un mesaj de eroare la livrarea mesajului transmis. Din aceste considerente, grefiera a expediat la data de 20 martie 2023 la adresa electronică suvorovvin@driada-wine.com hotărârea din 18 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Conform articolului 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Încheierea Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 12 septembrie 2023, și a fost notificată recurentului la 09 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice la adresa suvorovvin@driada-wine.com, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d. 124, vol. II).

Administratorul SRL „Suvorov-Vin”, Neruh Serghei, s-a conformat prevederilor legale și în termen a depus recurs împotriva încheierii din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la data de 20 septembrie 2023.

La 16 octombrie 2023, în adresa intimaților a fost expediată copia recursului depus de administratorul SRL „Suvorov-Vin”, Neruh Serghei, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Până la examinarea recursului, intimații nu și-au valorificat drepturile procedurale și nu au depus referință asupra recursului.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de

judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În speță, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece în cererea de recurs argumentele au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă, că prin hotărârea din 18 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, acțiunea înaintată de SRL „Suvorov-Vin”, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea din 18 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, la 15 decembrie 2022, SRL „Suvorov-Vin” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă (f.d. 224-226, vol. I).

La 13 aprilie 2023 SRL „Suvorov-Vin” a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău prin intermediul oficiului poștal motivarea apelului (trimiterea poștală nr. DS8000889970AR - f.d. 102, vol. II), care a fost înregistrată la data de 14 aprilie 2023 cu nr. de intrare „S-3129”, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă (f.d. 33-49, vol. II).

Prin încheierea din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de către SRL „Suvorov-Vin”, pe motiv că motivarea apelului nu a fost depusă în termenul prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Actele cauzei denotă că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost pronunțat la data de 18 noiembrie 2022 (f.d. 222).

La 15 decembrie 2022, cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (1) Cod administrativ, SRL „Suvorov-Vin” a contestat cu apel hotărârea din 18 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii (f.d. 224-226, vol. I).

Conform extrasului din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d. 26, vol. II) se atestă că la 13 martie 2023, prin intermediul poștei electronice, în adresa participanților la proces a fost expediată copia hotărârii motivate a instanței de fond,

iar apelantului/recurentului SRL „Suvorov-Vin”, copia hotărârii motivate i-a fost comunicată la adresa de e-mail suvorovjur@gmail.com, adresa electronică care la materialele dosarului figurează ca adresa de contact a apelantului-reclamant, cu atât mai mult că adresa electronică nominalizată este indicată ca adresa de contact inclusiv în apelul nemotivat, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d. 26, vol. II).

În acest context, instanța de recurs menționează că, confirmare a faptului că adresa electronică respectivă este activă, îl constituie răspunsurile apelantului la scrisorile expediate de instanța de apel în adresa acestuia, răspunsurile fiind expediate fără întârziere (f.d. 106 verso, 114 verso, vol. II).

Instanța de recurs punctează că, hotărârea motivată din 18 noiembrie 2022, a fost plasată pe portalul web al instanței judecătorești www.instante.justice.md, la data de 17 martie 2023.

Respectiv, recurentul SRL „Suvorov-Vin” a avut posibilitatea reală de a verifica și de a lua cunoștință cu hotărârea motivată a primei instanțe, inclusiv de pe portalului național al instanțelor de judecată www.instante.justice.md.

În circumstanțele descrise, instanța de apel conchide că termenul limită de prezentare a motivării apelului, a expirat de drept la data de 12 aprilie 2023.

La caz, de către SRL „Suvorov-Vin” a fost expediată în adresa Curții de Apel Chișinău prin intermediul oficiului poștal motivarea apelului (trimiterea poștală nr. DS8000889970AR - f.d. 102, vol. II), la 13 aprilie 2023, înafara termenului prevăzut de art. 232 alin.(2) Cod administrativ, fără nici o mențiune despre omiterea termenului de prezentare a motivării apelului, nefiind invocat nici un argument în vederea justificării încălcării termenului stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Este de remarcat că SRL „Suvorov-Vin” nu a făcut uz nici de prevederile art. 237 alin. (1) din Codul administrativ, care oferă posibilitatea să solicite repunerea în termenul de prezentare a motivării apelului, în condițiile în care o astfel de omisiune ar fi justificată prin probe pertinente.

Astfel, fiind participant la proces și fiind interesat de soarta soluționării litigiului în care este implicat, SRL „Suvorov-Vin” trebuia să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele recurentului aduse în acest sens, precum că, hotărârea instanței de fond integrală a fost comunicată apelantului la data de 20 martie 2023, prin intermediul poștei electronice, respectiv, termenul de depunere a cererii de apel motivat a expirat la 19 aprilie 2023.

Or, după cum s-a menționat supra, materialele dosarului denotă cert că hotărârea motivată a fost comunicată apelantului la data de 13 martie 2023 (f. d. 26, vol. II), iar la calcularea termenului reglementat de art. 232 alin. (2) Cod administrativ fiind luată în considerare data notificării, dar nu data deschiderii acesteia de către apelant.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Conform art. 96 alin. (1) și alin. (2) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Autoritățile publice trebuie să se asigure că participanții la procedură indică, în cadrul procedurii, o modalitate principală de comunicare, precum și modalități alternative.

Conform art. 97 alin. (1) și alin. (3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată, d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Totodată, potrivit art.110¹ alin. (1) și alin. (5) din Codul administrativ, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală. Notificarea prin intermediul sistemelor informaționale dedicate sau al altor mijloace electronice de comunicație care permit confirmarea recepționării notificării este echivalentă cu notificarea prin poștă convențională cu scrisoare recomandată. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.

Prin urmare, Colegiul constată că în termenul stabilit de lege pentru prezentarea motivării apelului, SRL „Suvorov-Vin” nu a luat măsurile necesare, după cum sugerează jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță. Or, conform jurisprudenței CEDO participanții procesului de judecată, inițiind proceduri în justiție, urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Fiind cel interesat de soluționarea cauzei, SRL „Suvorov-Vin”, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea motivării apelului în termen.

Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.236 alin. (1) lit. e) din Codul administrativ de declarare a apelului inadmisibil.

Colegiul menționează că potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Conform art. 24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite

drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Prin prisma art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, reclamantul/apelant avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă și la un interval rezonabil de timp să se intereseze prin mijloace eficiente referitor la hotărârea primei instanțe.

Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și depunerea în termen a motivării apelului, în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că, art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă, în practica sa constantă, că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev contra Fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei, Kemp contra Luxembourg, Diaz Ochoa contra Spaniei), în care înalta Curte a arătat că, termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

În atare circumstanțe, declararea apelului depus de SRL „Suvorov-Vin” ca fiind inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. În susținerea opiniei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

În practica sa constantă, Curtea a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea Europeană, în multe cauze similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a 12 Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de administratorul SRL „Suvorov-Vin”, Neruh Serghei.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Suvorov-Vin”, Neruh Serghei.

Se menține încheierea din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Suvorov-Vin” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Agentul Guvernamental privind anularea refuzului, obligarea să furnizeze informația solicitată, anularea răspunsului.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Aliona Donos

Mariana Ursachi